

Conferentie Trendbreuk Volop in Actie!

18 oktober 2021

trendbreuk
zuid-limburg

Trendbreuk Zuid-Limburg: in drie jaar tijd van ambitie naar heel veel actie

Conferentie 'Trendbreuk Volop in Actie!' drukbezocht

Simone van Trier was er bij, die 18^e februari 2019 toen tal van partijen volmondig ja zeiden tegen een gezamenlijke aanpak van de hardnekkige gezondheidsachterstand van Zuid-Limburg. En nu, deze 18^e oktober 2021, is ze er weer bij. Deze keer om de aanwezigen te leiden door de conferentie 'Trendbreuk Volop in Actie'. Een titel die klopt als een bus, want de ambitie van toen om de krachten te bundelen, is in korte tijd omgezet in grootschalige samenwerking en tal van acties in de regio. "Misschien kunnen we nu heel voorzichtig zeggen dat we de eerste breukjes kunnen zien?", zegt Simone van Trier.

Samenspel

Voor een antwoord op die vraag, nodigt ze een vierkoppig panel uit op het podium van de zaal van Auberge de Rousch in Heerlen. En geeft ze als eerste het woord aan Maria Jansen. Die

duide eerder als programmaleider van de Academische Werkplaats Publieke Gezondheid de gezondheidsopgave van de regio in het rapport de Limburgfactor. "Het positieve van dat rapport is dat we hebben laten zien dat de gezondheidsachterstand komt door een samenspel van factoren.

En dat heeft de kracht gegeven om er samen aan te werken", zegt zij. Dat is precies wat er nu gebeurt en het is goed dat wetenschappers onderzoeken wat het oplevert, stelt Madeleine van Toorenburg, gedeputeerde Sociale Agenda van de Provincie Limburg. "Deze beweging vergt een lange adem en je moet jezelf steeds de vraag stellen: doen we de goede dingen? En als dat nodig is, bijsturen", zegt zij, om te

bevestigen dat de Provincie Limburg de beweging blijft ondersteunen.

Dat het zo goed gelukt is om de krachten in Zuid-Limburg in korte tijd te bundelen, is mede te danken aan de grote inzet van het programmabureau Trendbreuk. Volgens Thomas Gelissen, die afscheid neemt als programmamanager Trendbreuk, is het niettemin minder ingewikkeld dan het lijkt. “Maar het vergt wel dat je dezelfde taal spreekt en kiest voor programma’s die echt gezondheidswinst opleveren. En ik ben trots op de energie die er is. De diverse Trendbreukprogramma’s hebben inmiddels al flink wat impact op honderden Zuid-Limburgse gezinnen”, zegt hij. Leon Geilen, voorzitter van de Zuid-Limburgse Stuurgroep Trendbreuk, onderschrijft dat. “Er zit heel veel energie in de regio en het bedrijfsleven en kennisinstellingen willen graag aanhaken. Het gaat immers ook om toekomstige medewerkers.” Dus of het klopt van die “breukjes”, wil Simone van Trier tot slot graag weten. Zo ver wil Maria Jansen nog niet gaan. “Maar we hebben het proces om de achterstand in te halen wel echt in gang gezet.”

Heel Zuid-Limburg JOGG

Illustratief is het ludieke moment dat volgt: de wethouders van de gemeenten Beek en Simpelveld maken met twee puzzelstukjes een puzzel op het podium compleet. De boodschap

van de puzzel: alle gemeenten in Zuid-Limburg hebben nu het programma JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst: samen de leefomgeving van kinderen en jongeren gezonder maken) omarmd.

Een heel goed voorbeeld van het uitgangspunt van Trendbreuk: meer slagkracht door massa te maken, zegt Leon Geilen. En JOGG is wat dat betreft slechts een van de vele voorbeelden.

KansenKaart.nl

Het verhaal van Bastian Ravesteijn, gezondheidseconoom aan de Erasmus School of Economics, maakt nog eens duidelijk waarom de samenwerking nodig is en blijft.

Hij doet onderzoek naar kansenongelijkheid in Nederland en ontwikkelde met Coen van de Kraats en Helen Lam de website KansenKaart.nl. Die laat zien hoe, wanneer en waar de kansenkloof ontstaat. “Het is een soort microscoop waarmee je naar kansenongelijkheid kijkt.”

Bovendien kun je inzoomen tot op postcode niveau, zodat je kunt zien dat op fietsafstand grote verschillen bestaan, ook in Zuid-Limburg. De cijfers van KansensKaart.nl zijn vaak wel bekend, maar worden op deze manier heel toegankelijk gepresenteerd. En zorgen deze avond in de volle zaal toch weer voor geschrokken reacties. Dat je kans om later naar de havo of hoger onderwijs te gaan, vier keer zo groot is als je ouders een hoger inkomen hebben bijvoorbeeld. Of dat je kans op overgewicht met vele procenten stijgt naarmate je ouders minder verdienen. “In alle domeinen en al op vroege leeftijd manifesteert zich dit. Je kunt dus de meeste winst boeken als je vroegtijdig ingrijpt”, zegt Bastian Ravesteijn. Om vervolgens te constateren dat Zuid-Limburg dus op de goede weg zit.

Een eerlijke kans op gezond leven

Erik Dannenberg gaat als voorzitter van Divosa en lid van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving in op het rapport ‘Een eerlijke kans op gezond leven’. De raad heeft het rapport als ongevraagd advies voorgelegd aan kabinet en parlement.

En de boodschap luidt dat het aanpakken van de gezondheidsverschillen in ons land anders moet. Hameren op gezonde leefstijl alleen gaat het probleem niet oplossen, betoogt Dannenberg. Want gezondheidsachterstand

wordt vaak van generatie op generatie doorgegeven en is vaak het gevolg van de sociale omgeving en leefomgeving. Neem mensen die almaar van tijdelijk baantje naar tijdelijke baantje moeten hoppen, of die geen fatsoenlijk dak boven hun hoofd hebben: die leiden een onzeker bestaan. En de stress die dat met zich meebrengt, haalt alle veerkracht onderuit. Of groei als kind maar eens op langs de autoweg: dan krijg je ongezonde longen. “Wij noemen dat evident onrechtvaardige gezondheidsverschillen. Die zijn op individueel niveau niet of nauwelijks te beïnvloeden”, concludeert Dannenberg. Wil je de verschillen aanpakken, dan is het belangrijk om je te richten op het aanpakken van sociale en maatschappelijk oorzaken, zegt hij. “En zet meer in op preventie. Succes in Zuid-Limburg, jullie zijn al met hele mooie dingen bezig.”

Mooie voorbeelden

In de aanloop naar de inspiratiesessies, geeft Simone van Trier eerst nog kort het woord aan verloskundige Tara Sevenich en basisschooldirecteur Frank van Erve.

De eerste, omdat zij werkt in een van de verloskundigenpraktijken die voor Centering Zwangerschap hebben gekozen: een nieuwe en veelbelovende werkwijze waarin zwangere vrouwen die dat willen in groepjes

worden begeleid. En de meesten willen dat, vertelt ze. Maar er is meer veranderd, voegt ze daar aan toe. Want de verloskundigen in Zuid-Limburg werken nu veel meer samen met het sociaal domein. En in hun spreekkamers gaan ze het gesprek aan met positieve gezondheid als uitgangspunt. Frank van Erve staat stralend naast haar. Hij is blij met de start die basisschool Steltloper in Kerkrade heeft gemaakt als Gezonde Basisschool van de Toekomst. En dat het gelukt is om hier het overgrote deel van de ouders voor te enthousiasmeren.

De school legt met vakdocenten gym en pedagogische ondersteuning nu veel meer nadruk op bewegen. “Je ziet al een positief effect op de leerlingen en er is minder ruzie. De volgende stap die we zetten, is het invoeren van de gezonde lunch.”

Inspiratiesessies

En dan is het echt tijd dat alle aanwezigen in twee rondes de inspiratiesessies opzoeken waarvoor ze zich hebben opgegeven.

De negen verschillende sessies geven een goed beeld van alle acties en ontwikkelingen die in Zuid-Limburg in gang zijn gezet. Dat varieert van de netwerkaanpak voor kinderen met (risico op) overgewicht en obesitas tot de initiatieven in Zuid-Limburg om te komen tot een rookvrije generatie.

Natuurlijk is er ook een zaaltje waarin alle interventies worden belicht die inmiddels regio breed worden ingezet om een Kansrijke Start te bevorderen. Zoals Voorzorg, Stevig Ouderschap en Nu Niet Zwanger. Plus, geheel nieuw, de start van Geboortezorg Flex op 1 november: dit is flexibele kraamzorg voor gezinnen in een kwetsbare positie. Voor hen vervalt de eigen bijdrage en bovendien kan de kraamzorgondersteuning, als dat nodig is, na de kraamtijd worden voortgezet.

Daarnaast is er een inspiratiesessie over de uitbreiding van het aantal Gezonde Basisscholen van de Toekomst. En even verderop wordt een toelichting gegeven op de Gezonde Kinderopvang. Maar ook het mbo is volop in actie om de (lichamelijke en geestelijke) gezondheid van studenten te bevorderen, zo blijkt uit de presentatie van VISTA college in een ander zaaltje.

Trots

Voor wie het allemaal op een rijtje wil zien, is er nu een mooi [filmpje](#) gemaakt, zo blijkt in de plenaire slotronde in een nog altijd zeer volle zaal. En natuurlijk is er ook de website trendbreukzuidlimburg.nl. Het is een indrukwekkend overzicht waar de regio “trots op mag zijn”, concludeert Simone van Trier. Leon Geilen beaamt dat. “We hebben vanavond veel mooie dingen gezien”, zegt hij. “En de cijfers waar je dan toch weer van schrikt. Het is zo belangrijk dat we op deze manier doorgaan en de Trendbreuk-beweging groter maken. Ook na de volgende verkiezingen, want de trendbreuk is een kwestie van de lange adem. We blijven met z’n allen volop in actie, want deze beweging is niet meer te stoppen.”

Auteur en opmaak:

Programmabureau Trendbreuk

Tekst: Karin Burhenne

Fotografie: Ilse Leijtens JePP fotografie

De organisatie is in handen van het programmabureau Trendbreuk Zuid-Limburg en wordt mede mogelijk gemaakt door de Provincie Limburg.

provincie limburg

trend**breuk**
zuid-limburg

Klik [hier](#) voor meer foto's